

Novo mesto, 25. decembra 1953

Štev. 51

Leto IV.

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Črnomelj Kočevje in Novo mesto. - Izhaja vsak petek. - Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 23. - Poštni predaj 33. - Telefon uredništva in uprave 377. - Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu 614.7-31. - Letna naročnina 900 din. polletna 500 din, četrtletna 125 din. - Tiska tiskarna "Slovenskega poročevalca" v Ljubljani

Dolenjski list

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

Premalo izkoriščeni naravni zakladi

ŠMARJEŠKIH TOPLIC

Smarješke toplice so drugo pomembno zdravilišče in leto-višče naše Dolenjske. Močni viri toplote in zdravilne vode privabljajo iz leta v leto več ljudi, potrebnih zdravja in počitka. V sedmih letih po vojni se je število gostov v tem prijaznem zdravilišču povečalo za več kot šestkrat, temu primerno pa tudi promet zdravilišča. Zlasti veliko gostov privablja v poletnih mesecih od pomladi do jeseni, mislimo takih prehodnih in stalnih, odprtih plavalnih bazen na prostem, ki je v resnici nekaj edinstvenega za naše dolenjske razmere. Vsako leto je tudi več ljudi, ki tu preživijo svoj letni dopust. Posebno v velikem številu prihajajo gosti iz sosednje republike Hrvaške. Ob nedeljah je v poletnih me-

se zdaleč niso izkoriščene. Tu so vsi pogoji, da se kraj z zdraviliščem vred razvije v eno najmočnejših turistično-zdraviliških centrov. Večina toplote zdravilne vode odteka nezkoristno. Se več. Sedanji viri toplote in zdravilne vode na površju imajo zmerno toploto vodo in pritekajo na površje na več krajih. Ker teče v bližini tudi potok z mrzlo vodo, se ta mrzla voda meša s toploto in s tem znižuje njeno temperaturo. Prav gotovo je voda v globini mnogo toplejša in v zdravilnem pogledu in pomenu tudi čistejša, z višjim odstotkom radioaktivnosti. Potrebno je z vrtnjem te vrele zajeti v globini. Nedvomno bi s tem

ustvariti še materialne pogoje. Smarješke toplice lahko postanejo dober vir dohodkov, obenem pa prijeten oddih delovnim ljudem in pomembno zdravilišče.

Desetletni perspektivni načrt, ki ga bi morali prej uresničiti

Desetletni perspektivni načrt novomeškega okraja predvideva uresničenje gornje zamisli glede razvoja Smarjeških toplic. Tako gradnja restavracije za 200 gostov in razširitev hotela za 80 ležišč, dalje globinsko vrtanje zaradi dviga toplote vode in pojačanja vrelcev. Predvideva gradnjo zaprtega bazena in preureditev prostorov za fizikalno terapijo ter športnega bazena v izmeri 25x50 metrov. Zdravilišče je tudi brez dobre pitne vode, zato je gradnja vodovoda nujna zadeva. Neposredna okolica zdravilišča je zelo pripravna na postavitev lesenih weekend hišic za goste. Gradnja takih hišic vsaj za 40 postelj je v načrtu, prav tako gradnja garaž in drugih pomožnih objektov. Ker bo šla nova avtomobilska cesta v bližini zdravilišča, je potrebno asfaltirati odsek ceste do zdravilišča.

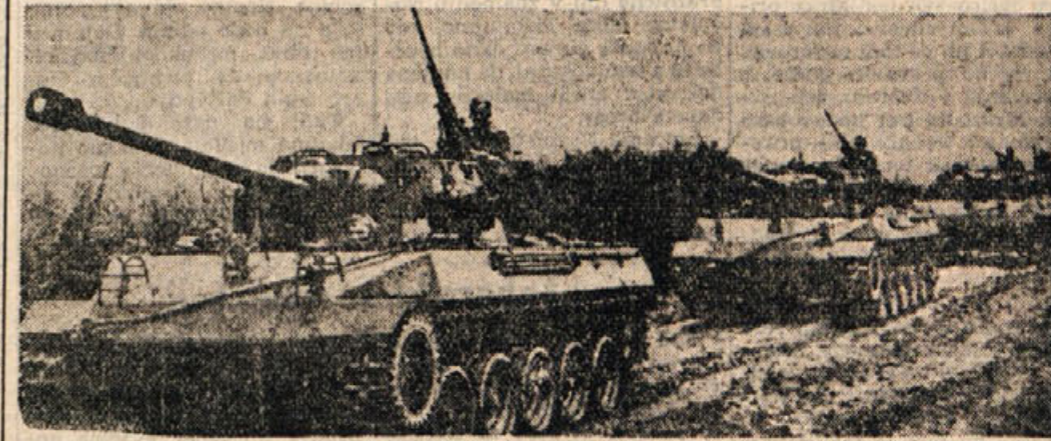
S temi nujnimi gradnjami lahko postanejo Smarješke toplice pomembna in privlačna zdraviliško-turistična točka, kamor bodo radi prihajali domači in tuji gosti. Z uresničitvijo tega načrta bi se zmogljivost sedanjega gostišča in zdravilišča povečala najmanj za dvakrat. Odlasati s temi potrebnimi gradnjami bi pomembno, odrekati se pomembnemu viru dohodkov in puščati vne-

mar redke naravne ugodnosti, ki se nam ponujajo same od sebe. Končno moramo tudi že enkrat prelomiti z tradicionalno turistično zaostalostjo Dolenjske in njenim topoglednim zastavljanjem na račun v turističnem in gospodarskem pogledu razvitejših predelov države. Pri ustvarjanju pogojev za turizem na Dolenjskem pa je treba najprej razviti in dvigniti že obstoječa zdraviliško-gostinska podjetja kot so Dolenjske in Smarješke toplice, ki imajo že osnovo in dobre pogoje za razvoj, obenem pa je treba delati na ostvartvi osnovnih pogojev za turizem v večjih središčih vse Dolenjske, kot Novo mesto, Metlika, Črnomelj, Kočevje, Ribnica, vsa Kolpaška dolina in drugi kraji. Toda kot v vsakem primeru, velja tudi za turizem: čimprej bomo začeli te pogoje ustvarjati, prej bo imel turizem tudi na Dolenjskem tisto važno postavko v gospodarstvu, ki jo ima lahko in za katero imamo vse naravne pogoje.

Prosvetni delavci Bele krajine obsojajo

Društvo učiteljev okraja Črnomelj je bilo na svojem rednem zborovanju 14. XI. 1953 obveščeno, da je gospod Lončarič Leopold, župnik v Dragatušu, na grob način in poslužujoč se metod, ki so v opreki z načeli naše ustave, 12. oktobra 1953 žalil učiteljski zbor osnovne šole v Dragatušu, mu jemal ugled pred otroci, ki so ga po vseh zakonitih in ustavnih načelih prepriščeni v uk in vzgojo draga tuškemu učitelstvu sejal v mlada srca šoloobvezni otrok neznanje do svojih vzgojiteljev — učiteljev šole Dragatuš in z vsem tem dejansko in z namernim ciljem rušil pri otrocih ugled učitelstva, šel v svoji pred-

22. decembra je bil praznik JLA

Tanki napadajo

Profesor Janko Jarc petdesetletnik

Kar natihoma je prišel življenjski jubilej moža, katerega neumorno delovanje je najtesneje zraščeno z Novim mestom in Dolenjsko. Njegova skromnost in nesebičnost ne dopolnjuje sicer, da ga razkrijemo pred javnostjo, pa tudi

njegov mladostni žar in neumornost ne izdajata petero križev, ki mu jih je življenje, čestokrat hudo trdo, naložilo na pleča. S tem, da je jubilej tako globoko posegel v dejanje in nehanje ljubljene domovine, s tem, da je prežet z ljubeznijo do nje pojasneval in vrednotil preteklost ter da je končno posegel, okrepljen z globokim znanjem, v sodobnost in nakazoval pota v bodočnost, je nujno postal tvorca naše skupnosti in je tudi prijateljem ob tem življenjskem prazniku nemogoče molčati.

Jubilantov duševni profil je klesalo že v rani mladosti nardušnje za ravnico in le po to. Za v zgodnjih dječjih letih ga je omamila poezija. Tanki postih za vse plemenito in lepo, kar je moglo izraziti najneposrednejše prav v umetnosti, se je ves čas rasti krepil in je preprijat končno tudi vse njegovo delo in prizadevanost v zgodovinsko in na trdnih temeljih širokega, skoro bi rekli univerzalnega znanja je prišel negotovito domaćo zgodovino, odkrival je kopreno davnih minulih časov ter je pronicljivost znanstvenika blagodejno dopolnil z velikim lepotnim čutom, ki ga odkriva njegov slog. S tem se je vrstnil med tiste dragocene kulturne delavce, ki storjeva in prenašajo svoje znanstvene izsledke v vsakodnevno dejavnost. To praktično delo je mnogo težje in čisto nehuvalnežje od kabinetskega znanstvenega dela. Razočaranja in nerazumevanja so zvesti spremljevalci, a zato je temvečje zadovoljstvo, ki ga daje zavest dobro in pošteno opravljene dela.

Po težkih preizkušnjah v predvojnem času od strani reakcijskih sil, ki so ga kot profesorja peljale iz kraja v kraj, preko italijanske internacije, se je profesor Jarc prerodil v osvobodilni vojni in je prišel z neslučnim razmahom postopno razvijati svoje sposobnosti. Z dnem, ko je pristal tu svoji notranjosti in prišel v ljubljeno Novo mesto, se je pričel razmah

njegove dejavnosti in se je njegovo delovanje pričelo odražati vsepovsod na širokem polju kulturnega življenja. Nemogoče je v tem kratkem sestavku odkriti delež njegovega delovanja, saj posame

jubilant z enako zavzetostjo v komunalna vprašanja novomeške občine, v naloge muzeja, v skrb za kulturne spomenike preteklosti, v odkrivanju domače zgodovine in v občutljiva vprašanja estetske ustrezne urbanizacije in obnove zapuščenega mesta, ki hrani nemiljive vrednote in spomenike iz preteklosti. In uspehi niso izostali. — Ob 50-letnici naj mu bo dovoljena prijetna zavest, da je mnogo dobrega in lepega, kar je bilo v zadnjih letih dopolnjeno v Novem mestu, temo vezano na njegovo osebnost in delovanje.

Na nadaljni življenjski poti mu želimo vso srečo in zdravje, a tudi izpolnitev vseh njegovih idealnih želja in načrtov, ki so nerazdružljivi z obprotiom in kulturnejšim licem Novega mesta in Dolenjske.

Na mnoga leta, dragi Janko Marjan Mušič Profesorju Jarcu, ki tako vneto skrbi za estetsko podobo Novega mesta, iskreno čestita k življenjskemu jubileju tudi Dolenjski list v imenu novomeščanov, prijateljev in zavencev po vsej Dolenjski! Na mnoga leta — za procvit Novega mesta in odkrivanje dolenjske zgodovine!

Občani Prečne bi radi kaj več vedeli o delu ljudskega odbora

Ze več kot leto je minilo, odkar smo izvolili svoje zastopnike v občinske ljudske odbore. Kot povsod, so tudi v občini Prečna volivci sodili, da so izvolili v občinski ljudski odbor najboljše ljudi, ki bodo delali v duhu socialistične demokracije in sproti seznanjali volivce o svojem delu in skupnih občinskih zadevah. Ze po zakonu o ljudskih odborih so odborniki dolžni od časa do časa polagati obračun svojega dela pred volivci. Toda če se to izvaja povsod, za Prečno ne drži. Po enem letu obstoja novega občinskega ljudskega odbora postajajo volivci razočarani, ker na zboru volivcev še niso slišali o delu volivcev odbora, ne svedeli za njegove sklepe.

Javna tajnost je, da je bila blagajničarka na občini ponevrela večjo vsoto denarja in takoj na račun plačilnih davkov razkrošno živela. Občinski ljudski odbor doslej še ni čutil potrebe, da bi o tej zadevi poročal svojim volivcem in tudi pojasnil, kako je prišlo do pomanjrljivosti. Pri takim neutemeljenem mojanju občinskega ljudskega odbora ni čudno, da slišimo pripombe, češ da namerava volivci svoje zadeve skriti javnosti. Po drugih občinah so na zborih vo-

lavec razdeljeval davčna bremenjena in zlasti pretresali dokončno odmero davkov za leto 1953. Občinski ljudski odbor Prečna, ki je o tem sklepjal na zadnji seji, je bil mnenja, da to ni potrebno obravnavati na zborih volivcev, češ da volivci tako ne morejo ničesar spreminjati. Kaže, da se odbor bolj javne razprave in kritike. Res je poseameznim davčnim zavezancem morda neujubo, da bi se o njihovi zadolžitvi javno razpravljalo, prav zato pa žel velika večina zavezancev odkriti pomeneke o davčnih predpisih.

Občinski ljudski odbor je tudi sklenil uvesti pasjo takso po 500 din od psa - čuvaja, razen tistih, katerih lastniki žive na smott. Oddal je tudi precej zemljišča v najem in lma od tega izredne dohodka. Poleg tega je še vse polno drugih problemov in zadev, o katerih se bi bilo potrebno pogovoriti z volivci. Dosedanje delo obč. LO kaže, da ta ni šel po poti prave ljudske demokracije, pač pa nekam v nasprotju smer preko zakonitih določil, ki jih pa ljudje dobro poznajo. Čas je, da dosedanje pomanjrljivosti popravljamo in izboljšujemo. S. S.

Hotel Smarješke toplice

secih večkrat toliko gostov iz vseh krajev naše domovine, da gostišče komaj zmaguje promet. Kdor pride enkrat in se okoliše v topli čisti vodi v velikem zunanjem odprtem bazenu sredi tihe prijetne narave, ta pride še večkrat. Po vsoti obnovljen hotel nudi gostom poleg ispanja v zdravilni vodi tudi ostale gostinske ugodnosti ob skrbni pozornosti vsega kolektiva zdravilišča.

Toda vse naravne ugodnosti, ki jih lahko da to zdravilišče,

pridobil tudi še močnejši izvir vode.

Nova avtocesta bo zvišala turistični pomen zdravilišča

Ce že zdaj ugotavljamo, da je zmogljivost gostišča v poletnih mesecih premajhna, se bo ta premajhna zmogljivost še toliko bolj pokazala, ko bo zgrajena nova avtomobilska cesta Zagreb-Ljubljana, ki bo šla v neposredni bližini zdravilišča. Ta cesta bo neverjetno povečala pomen tega zdraviliško-turističnega kotička in približala domačim in tujim gostom. Ker se bo verjetno začela gradnja ceste že prihodnje leto, je treba takoj misliti na povečanje zmogljivosti zdravilišča. Turizem je važna postavka v gospodarstvu, samo treba ga je znati pravilno usmerjati in za njegov razvoj tudi nekaj žrtvovati. Naravne krasote in druge ugodnosti so predpogoji, toda to še vendar ni dovolj. Poleg njih je treba

Sreča v nesreči

Državni zavarovalni zavod je izplačal zavarovalnino naročniku DOLENJSKEGA LISTA. Naročniki Dolenjskega lista ne dobijo v roke vsak teden le polno zanimive in koristne branja, ampak imajo še drugo, pomembno korist — zavarovanje za primer smrti in nezgode. Traktorist STANE UREK iz Mokronoga št. 30 se je 8. avgusta ponesrečil pri mlačvi. Cistil je mlatnico, pa ga je zgrabilo za desno roko in mu odrgalo tri prste.

Zaradi te nezgode je zdravniška komisija priznala Ureku 26.6% invalidnine. Po pogodbi med upravo Dolenjskega lista in Državnim zavarovalnim zavodom je Ureku DOZ izplačal 5320 dinarjev invalidnine, kolikor mu pripada od 20.000 din zavarovalnine pri Dolenjskem listu, kjer je njegova invalidnost ocenjena na 26.6%.

Brezplačno nezgodno zavarovanje je velika ugodnost za vse naročnike Dolenjskega lista. Steherni naročnik, ki ima vnaprej plačano naročnino, je zavarovan za primer smrti vsled nesreče za 10.000 dinarjev, za primer trajne invalidnosti pa za 20.000 dinarjev!

Nesreča nikoli ne počiva, pravi naš pregovor. Ničte ne ve, kdaj ga lahko doleti. In takrat zavarovalnina veliko pomeni. Če še niste naročnik, postanite čimprej in poravnajte naročnino. Zgodilo se je, da naš naročnik ob nezgodi samo zato ni bil deležen izplačila zavarovalnine, ker je dolgoval naročnino.

Rešen spor z madžarskimi železnicami

Več let se je vlekel spor med našimi in madžarskimi železnicami zaradi dolga madžarskih železnic našim. Sio je za izboljšanje naših železniških vagonov v letu 1947 in 1948. Na svojem zadnjem sestanku je komite Mednarodne organizacije soglasno rešil ta spor v našo korist.

Vreme

za čas od 25. do 31. XII. V drugi polovici tekočega tedna, a zlasti proti koncu tedna, pa do začetka naslednjega tedna ponovne padavine, deloma v obliki dežja, proti koncu tedna ohladitev s snegom. V nadaljnjem poteku suho z mrazom, a v zadnjih dneh decembra zopet snežne padavine.

organizacijah in pri železnicah. Poudaril je še enkrat, da je ves kolektiv prepričan o pravilni izbiri tovariša Jazbinske za odgovorno nalogo Zveznega poslanca Kolektiv in mu je izročil tudi darilo v znak velikega tovarštva in spoštovanja.

Ves ginjen se je tovarš Jazbinske zahvalil za veliko pozornost železniškega kolektiva in poudaril, da se bo med svoje drage železničarje vedno rad vračal in da se bo sedaj z vso odgovornostjo posvetil nalogam Zveznega poslanca za blaginjo naše države ter gospodarstvi napredek okrajev, katere

Порожня КРАБ ЖОКЕ ГОРНА СУЩИ. У свој дар и честитку о Дану Републике... Видски ботер је честитал дружини Јојета Кралја из Вердана при Гор. Сушача

SLOVO ZVEZNEGA POSLANCA AVGSTA JAZBINŠKA OD KOLEKTIVA

Kot je že znano, je bil tov. Avgust Jazbinske pri zadnjih volitvah izvoljen v Zvezni zbor proizvajalcev. Ker se bo moral kot zvezni poslanec v celoti posvetiti novi odgovorni nalogi, je moral opustiti svojo dosedanja službo pri Sekciji za vzdrževanje proge v Novem mestu. Delovni kolektiv Sekcije je svojemu priljubljenemu članu pripravil lep poslovilni večer. Šef sekcije tovariš Rolih je ob slovesu podtrgal delo njihovega dosedanjega personalnega referenta Avgusta Jazbinskega, njegov klen lik slovenskega proletarca, njegovo delo v času NOB in uspešno delovanje po vojni v političnih

zboru zastopal v Zvezni Ljudski skupščini. V prisrčnem tovarškem razpoloženju na poslovilnem večeru so se od Jazbinske poslovili tudi zastopniki kurilnice in železniške postaje. Dragi Gusti! Ko prevzemaš tako odgovorno mesto, smo železničarji kar upravičeno ponosni nate, Bodi, kakor si bil vedno doslej, mož klenega znanja, tovariš in učitelj, vodnik in brat. Vedno pa boš naš, ker si z nami zrasel, na novem odgovornem službenem mestu pa ti želimo čimveč uspehov v dobroti naše socialistične domovine in naših dolenjskih okrajev, ki so ti na volitvah zaupali to odgovorno nalogo. Delovni kolektiv Sekcije za vzdrževanje proge.

Sestala se je novoizvoljena ljudska skupščina

15. decembra so se sestali ljudski poslanci obeh Republičkih zborov na prvo zasedanje po izvolitvi. To prvo zasedanje je bilo posvečeno formiranju skupščinskih organov, izvolitvi predsednika Ljudske skupščine, predsednikov Republičkega zbora in zbora proizvajalcev in podpredsednikov ter izvolitvi novega Izvršnega sveta, predsednika Izvršnega sveta, sekretarja in podpredsednika ter ostalih organov ljudske oblasti.

Zbora sta naprej zasedala ločeno. Ko so ugotovili pravilnost izvolitve vseh članov, so vsi poslanci položili prisego, nakar so izvolili predsednika zborov podpredsednika in zapisnikarje. Za predsednika zborov proizvajalcev je bil izvoljen tovariš Mavrič Bore, za podpredsednika tovarišica ing. Vilma Pirkovič, za zapisnikarje pa Pepeca Jež, Milan Lacko in ing. Boris Pipan. Republički zbor je izvolil svojega predsednika tov. Vlada Majhna, za

podpredsednika tov. Angelo Očep, za zapisnikarja pa Dušana Boleta, Ančko Globačnikovo in Antona Peternela. Po ločeni seji obeh zborov in zaprisegi ljudskih poslancev sta imela oba zbora skupno sejo, kateri je predsedoval najstarejši ljudski poslanec Jože Petaj. Poslanci so najprej poslušali poročilo o delu izvršnega sveta, ki so ga v celoti odobrili. Takoj nato so bile volitve predsednika Ljudske skupščine LRS. Predlog ljudskega poslanca Jožeta Vidmarja, naj bi na to izredno odgovorno mesto izvolili poslanca Miho Marinko, je skupščina sprejela z dolgotrajnim in navdušenim odobravanjem. Za podpredsednika Ljudske skupščine so izvolili dr. Ferda Kozaka in Jakoba Mojkarca, za sekretarja pa Alberta Jakopiča. Takoj nato so izvolili nov 13 članski izvršni svet v katerega so bili izvoljeni: Za predsednika Boris Kraigher,

za člane pa: dr. Marjan Breclj, Jože Borštnar, Milko Goršič, Stane Kavčič, Franc Kimovec, Boris Kojančič, Ada Krivic, Matija Maležič, Zoran Polič, Franc Popit, Niko Šilih in Janez Vipotnik. V smislu ustavnega zakona so nato poslanci Republičkega zbora s tajnim glasovanjem izvolili deset poslancev v zvezno skupščino. Izvoljeni so bili: Jože Borštnar, dr. Marjan Breclj, Boris Kraigher, Vlado Krivic, Ivan Maček, Vlado Majhen, Zoran Polič, Niko Šilih, Josip Vidmar in Olga Vrabčič. Takoj po seji obeh domov se je sestala prva sejo novoizvoljene izvršni svet Ljudske skupščine LRS. Seja je bila posvečena konstituiranju sveta. Za podpredsednika sveta so izvolili dr. Marjana Breclja, za sekretarja pa Borisa Kojančiča. V četrtek 24. decembra pa se je v Beogradu sestala novoizvoljena Zvezna ljudska skupščina.

NOVOLETNA JELKA V NOVEM MEŠTU

Društvo prijateljev mladine bo letos razveselilo naše malčke

Se nekaj dni — in Dedek Mrz bo s svojim prihodom razveselil naše cicibane in pionirje. Društvo prijateljev mladine bo tudi letos poskrbelo, da bodo naši otroci praznovali svoj vsakoletni praznik čim lepše.

V dneh 28., 29. in 30. decembra bodo cicibani gledali v Domu ljudske prosvete Ciglerjevo igrico »Dedek Mrz prihaja z Gorjancev«. Po vsaki predstavi jih bo tudi obdaroval. Da ne bo prevelike gneče in prepiranja v dvorani, želi Dedek Mrz, da naj bodo otroci zbrani po tereh. Čas privede za vsak teren bo Dedek Mrz javil na plakatih. Zato prosimo, da se držite točnega rasporeda. Cicibani gredo k predstavi zastonj, starši pa plačajo 20 din.

sal na plakat! Ne bo pozabili otrok iz bližnje novomeške okolice.

Izložbe v Novem mestu bodo praznične dni v znamenju Novoletne jelke. Tekmujemo, kdo bo najlepše okrasil okno izložbe in s tem dokazal, da mu lepa doživlja naših malčkov niso deveta brigal!

Letošnja Novoletna jelka naj bo tudi domači praznik v družini. Dolžnost skupnosti pa je, da poleg doma tudi ona skrbi za naše otroke in jih za njihov praznik dostojno nagradi. Društvo prijateljev mladine je vsem večjim podjetjem v Novem mestu poslalo prošnje za pomoč. Upamo, da naše prošnje ne bodo odbite. Dajmo v teh dneh našim najmlajšim, cicibanom in pionirjem čim več lepih doživetij.

Taborniki so zborovali

Rod Gorjanskih tabornikov iz Novega mesta je imel v nedeljo 20. decembra svoj redni letni občni zbor. V gimnazijski risalnici so polagali obračun za enoletno delo roku. Med gosti je bila tudi članica starejšinske uprave ZTS tov. Stebi Andreja.

V predavanju tov. prof. Janovičeve o vzgojnih metodah tabornikov smo slišali marsikaj koristnega in zanimivega za vzgojo naše mladine. Organizacijsko poročilo je izpridelalo, da novomeški taborniki niso počivali na lovskih in lanskega leta, ko so zasedli prvo mesto kot najboljši taborniki rod Slovenije in dobili lepo nagrado — kuhinjsko posodo, ki jo so koristno uporabili na letošnjem letnem taboru. Razveselilo je, da so taborniki letos izvedli lepo število uspešnih izletov. Delo po vodih tudi ni počivalo. Vodi so imeli redne sestanke in taborniki so vstrno polagali izpite, prvi in drugi izpit so starejši večinoma že opravlili. K temu hudi je največ pripomogel letni tabor na Otočcu. Tudi vajeniški mladini so posvetili vso skrb, saj so zanje s pomočjo Društva prijateljev mladine pripravili taborjenje na Otočcu. Vendar ne morejo dobiti na sestanke večjega števila vajeniške mladine ker so vajenci prezapostavljeni in stajajoče po večini izven mesta.

S pomočjo naše ljudske oblasti so si taborniki izpopolnili svojo taborno opremo, tako da so pripravljivi tudi za večja taborjenja. Težava je pa še zmerom s tabornimi kroji, kjer ima le petnajst članov. Poživeti bo treba tudi klub tabornikov, to so člani stari nad osemnajst let. S pohodi in izleti bomo privabili v naše vrste še nekaj starejših članov, ljubiteljev prirode.

Delo novomeških tabornikov bi vsekakor bilo uspešnejše, če bi imeli svoje primerne prostore za sestanke in shrambo šotorov ter orodja. Kuhinja v kletnih prostorih osnovne šole gotovo ne ustreza tabornikom za njih potrebe, enkrat na teden pa se celo v tej kuhinji pere perilo.

Kaj res ni mogoče za naše tabornike v Novem mestu dobiti primernega prostora? Ali naj v tej kuhinji zamre njih delo. Številni šotori pa strčne po podstrešjih? Delavni rod Gorjanskih tabornikov tega gotovo ne zasluži, saj si je s svojim delom v letošnjem letu pridobil največje priznanje — trideset tabornikov iz Novega mesta bo drugo leto zastopalo vso Slovenijo na prvem zveznem zletu tabornikov, ki bo 1. maja 1954 v Beogradu.

Vzledna podjetnost mestne pekarne

Kolektiv mestne pekare Novo mesto se je v kratkem času uvrstil med najboljše delovne kolektive Novega mesta. Z lastnimi sredstvi si je uredil pekarno in delovne prostore, da sedaj ustrezajo vsem higijenskim predpisom. Kolektiv si tudi resno prizadeva, da zadovolji vse potrebnike in naročnike ter v tem tudi uspeva.

Pred kratkim je kolektiv sklenil, da prevzame pod svojo upravo bivšo invalidsko slaščičarno na Glavnem trgu in se v teh prostorih uredi podjetje Pekarna in slaščičarna. Otvoritve novega obrata bo 31. decembra in 1. januarja združene s prireditvijo Novoletne jelke in razstavo pekarskih in slaščičarskih izdelkov. Vsi razstavljivi predmeti bodo tudi na prodaj po 20% znižanih cenah od običajnih. Vsak 25 kupec pa bo poleg tega deležen lepega dobika v obliki pekarskega ali slaščičarskega izdelka. Kolektiv pa tudi že razmišlja, da bi pozneje v teh prostorih uredil še zajrkovalnico, katera bi bila v Novem mestu res potrebna.

Poizkusi s tobakom v Beli krajini

Za letošnje poskusno gojitev tobaka je bila dala Tobačna tovarna v Ljubljani semena od 10 vrst cigarnega in cigaretnega tobaka, da se ugotovi, katera vrsta tobaka bo tukajšnjim zemlji ustrejala.

Tobak (sorta burley) na okrajnem posestvu v Okljuku

Tobak je bil sajen v Vinolju, svetlo viržinijo, zrenjanina in smirno. Po strokovni oceni tv ravna telja tobačnega inštituta v Prilepu ing. Gornik Rudolfa, ki se je mudil tu od 23. do 25. 9., so v Beli krajini dobri pogoji za pridelavo ameriškega tipa

Pismo iz Zalovč:

Vodovod si gradimo

Odkar izhaja Dolenjski list se Zalovčani še nismo oglasili v njem. Sicer smo bili nekolikokrat omenjeni, češ da nismo plačali članarine OF, kar seveda ni bilo res, drugo pa, da se pripravljamo na gradnjo vodovoda. Da ne bi bralci Dolenjskega lista mislili, da smo izginili s površja zemeljske oble, se daries oglašamo s daljšim pismom.

Kot pove naslov, v naši vasi gradimo vodovod, ki nam je iz gospodarskih in zdravstvenih ozirov nujno potreben. Prilehlj smo z zajetjem dveh izvirov dobrih 700 metrov nad vasio. To sta dva izvira, imenovana »Okno« in »Orehovje«, drug od drugega oddaljena 100 metrov. Ta dva studenca nam dajeta vodo, katera pa teče po odprtem jarku in je tako izpostavljena vsakršni okužbi, v sušnih mesecih pa se celo razublja v pešeni zemlji in gñti ne pride do vasi.

Za leto 1946 smo položili 300 m smrekovih cevi in si začasno zagotovili vodo, ki pa je bila vseeno še izpostavljena onesaženju. O potrebi graditve vodovoda v naši vasi je bilo veliko govora že v stari Jugoslaviji in baje je bil že razkazan potreben denar. Ker pa vašani niso bili enotni, je bil denar dan drugam, mi pa smo ostali brez dobre zdrave pitne vode. Toda kar ni bilo mogoče takrat, to smo se odločili, da napravimo danes v novi državi, ki nam nudi vso možno pomoč. Tudi vašani so spoznali, da je le v skupnih naporih zajamčen uspeh in napredok vsakega.

Delo pri zajetju so v glavnem končali. Pri tem so veliko pomagali s prostovoljnimi delom in voznjami vašani sami, ki so opravili 1536 prostovoljnih delovnih ur in 80 voženj ter dali 5 kub. metrov smrekovega lesa za opaže. Oba izvira sta v strmem bregu, kamor je bilo treba spraviti vso gradivo. Dva para živine sta zapeljala koma četrt kubika peska, do samega izvira pa je bilo treba še znositi na rokah. Pri delu se je zlasti izkazala mladina. Najbolj pridni so bili Anton in Jože Prežer, Ivan Novak in Ivan Brežart. Pohvalo zaslužita tudi upokojeni ojar Jože Marolt, ki je navzlic starosti opravil 53 delovnih ur in Felks Zabukovec, ki je na mesto sebe najel delavca in ga sam plačal, samo da je izpolnil svojo obveznost. Okrajna Zadrudna zveza v Novem mestu nam je s svojim prispevkom pripomogla, da smo najbolj pridne lahko nagradili, za kar se ji gradbeni odbor iskreno zahvaljuje.

Precej dela smo že opravili, veliko nas pa še čaka, predno bo tekla voda v vas. Treba bo izkopati poldrug meter globok jarek za cev v dolžini 800 m, kar bo v kamenitem svetu zelo težavno. Tuđ za rezervoar bo

treba veliko gradiva, ki ga je v naši hribovski vasi težko spraviti. Upamo, da nas bo okrajni ljudski odbor podprl tudi pri nadaljnji gradnji vodovoda. Letos nam je nakazal pol milijona, potrebno pa bo še poldrug milijon, da bo vodovod do kraja zgrajen. Predračun gradnje znaša namreč nad 2.308.000 dinarjev. Poleg vodovoda pa imamo Zalovčani še eno vročo željo in to je elektrika. Upamo in pričakujemo, da nam bo naša ljudska ob-

Izvir »Okno«

last pomagala tuđ pri tem prizadevanju ter nam šla na roko, da bomo imeli v vasi čimprej poleg vodovoda tuđ elektriko luč in industrijski tok.

Miha Bregant

Pripis: H gornjemu dopisu smo dobili na OLO Novo mesto še dodatno pojasnilo, da je šle sklenjeno, da se vodovod podaljša še vse do Gornjih Toplic in na ta način oskrbi s vodo predvklj dera nova šola in vsa vas. Cev za ta podaljšani vodovod so še naročene iz letošnjih proračunskih sredstev in bodo kmalu dobavljene.

Pazimo na svinjske kože

»PRI SOSEDU BODO PA JUTRI KLALI«, tako gre po zimi glas od hiše do hiše, ko se kmečki ljudje pripravljajo na svoj letni največji zamski praznik. Po svojem letu in dan trajajočem trudepolnem delu kmečki človek tudi zasluži nekoliko oddiha in priložnosti — Človek pa je vedno bolj nagiben k slabemu kot pa k dobremu in kadar mu dobro gre, rad pozabi na marsikaj. Da se to ne bi zgodilo in da ne bi pozabili na najvažnejše bi rad opozoril naše kmetovalce, da klanje ni samo važno zaradi kolon in masti, ampak da je treba vso pažnjo posvečati tudi svinjski koži. Svinjska koža je pomembna surovina za našo usnarsko industrijo, izdelano svinjsko usnje pa je važno za izvoz, ker prejememo zanj devize, nujno potrebne za naše gospodarstvo.

Ce svinjski koži posvetimo vso potrebno pažnjo, je korist vsestranska. Za pravilno odno svinjsko kožo brez zareze dobite lepe denarce. Seveda samo za res prvovrstno kožo. Potrebno je zato, da klavci koljejo in odradajo z vso skrbnostjo in ne s tresočo roko. Reči se mora, da v večini krajev Slovenije že od nekaj praeške odarajo in kožo prodajo. So pa še ljudje, ki svinjsko kožo takorekoč zavržejo. Deloma ponekod kože puste na špehu, ki je namenjen za sušenje, deloma se koža

M. B.

JANKO JOZE, PRVI PARTIZAN NA GORNJIH SUŠICAH

Ce greš iz Toplic na Gor. Sušice se vrh klanca nad Dol. Sušicami odpre pogled na gornji del sušičke doline, z veličastno Radovo v ozadju. Pod novo cesto, ki so jo domačini zgradili takoj po vojni, se vije stara cesta, pod njo pa teče potok Sušica in lepem louku mimo obnovljenega doma »Pri Malnerjevih«. To je dom zadržnika Janka Ivana. V stari hiši, ki je stala na tem prostoru in so jo požgali Italijani v roki ofenzivi, se je rodil Janko Jože, po domače »Malnerjev Pepec«, prvi partizan v Sušički dolini.

Zed malega je bil bister in ukažen je bil je domov prišel prav dobra spravevala. Kasneje se je pri mostru Koščku v Novem mestu izučil za kleparja. Tik pred vojno je bil kleparski pomočnik v Sušici. Med tovariši je bil zelo priljubljen kot pošten značaj in razgledan človek. Zedaj je sprejel, ka tudi občnil, kvincnost družbene ureditve. Zed pred vojno je navezal stike s KP in bil 1939 tuđ sprejet vanjo.

V prvih letih NOB, 1941 in 1942, je deloval v topliškem rajonu kot izvesten in pri vseh priljubljen aktivist. Njegova velika zalaska je, da se je večina prebivalstva v tem kraju vključila v NOB in aktivno sodelovala. Leta 1943 je deloval v rajonu Mirna peč, kjer ga je tuđ doletela prezgodnja smrt. V patrulji, v kateri je bila tuđ tov. Mara Rupena, je padel 9. aprila v Globodolu v sponadu z belogardisti. Italijanom ni ostalo prikrito njegovo delovanje, kakor tuđ ne, da delajo za partizane njegova dva brata Ivan in Karol ter sestra Enika. 15. avgusta 1942 so jim požgali hišo z vsem imetjem.

Janko Jože je bil lik naprednega in borbenega človeka. aktivista v prvih najtežjih letih narodno osvobodilnega boja, spoštovan in priljubljen pri ljudeh, ki jih je navdušil za borbo in revolucijo. Mladina na Gor. Sušicah si ga je vzela za vzgled in po njem pomenovala svoje ljudsko prosvetno društvo.

predela v klobase. Kar se čišče slanine s kožo, to v zmiri še dno, v poletju pa slanina ravno radi kože postane tanka, ker nastopi razkazanje slanine zaradi svobode in toplote. Zarka slanina je neuporabljiva in zdravju škodljiva. Vsekakor je v obeh primerih koristno manjšati, kot pa če pravilno odro kožo odare.

Surove kože vseh vrst zbira KOTEKS drž. podjetje za promet s kožami in tekstilnimi surovinami. To podjetje ima svoje odkupovalnice v vseh večjih krajih Slovenije, pooblašene zbirale pa v vseh krajih. Obrnite se za oddajo svinjskih kož do najbližjega zbiralca, pri katerem lahko dobite tudi vsa podrobna pojasnila tako glede prevzema kož, pa tudi potrebna navodila glede klanja in pravilnega odarjanja prištev.

Izsuševalna dela v Kozarjih pri Šentjerneju

Skoraj vsakoletne poplave Krke (včasih celo po dvakrat) so povzročale velikansko škodo pri Dravi in vasesh proti Kostanjevici. Onemogočile so promet na cesti med vasmi ter uničevale posevke in travnike na še tako dovolj močvirni zemlji. Nujno je bilo ureba nekaj ukrenuti. Na pomoč je prišel okrajni ljudski odbor v Novem mestu in dal sredstva, da so lahko začeli z izsuševalnimi deli.

Delovodja Lojze Gruber mi je na moje vprašanje dal naslednje podatke: Delo se je začelo letos 6. julija; doslej so izkopali 7000 kubikov zemlje in z njo splavirali zemljišča kmetov in skupnega vaškega sveta. V 714 metrov dolgem in 8 metrov širokem kanalu ter še v treh stranskih jarkih se zbira voda iz številnih podzemskih studencev in se izteka v Krko. Bajor, ki se je do nedavnosti svetlil na tem zemljišču, je izginel. Zapostavljen je 35 marljivih delavcev, ki smajo kaj težko delo: izkopavati je treba tuđ drevesa, vceidel ješe, s kodreninami vred, in strati v vodi, tako da škoreni često obtiči v Dravi. ko hoče potegniti nozo iz močvirja. V pomoč imajo 100 m trdnice in dva vagončka. Kmalu bo izsušene 15 ha zemlje in čez nekaj let bo na grobeljski gmajni valovila pšenica, kajni z izsuševanjem bodo nadaljevali tuđ po grobeljski gmajni (delno je zajeta že zed) in dalje.

Razen okrajna in seveda kmetov, se za ta izsuševalna dela zanima tuđ republiški gospodarski svet, ki ima v načrtu izsuševanje na velikem področju. Ker je bila pomoč okraja — 800 tisoč dinarjev — sredi septembra izčrpana, financira nadaljevanje del republiški gospodarski svet. Zelo smo hvalečni vsem, ki so nam to posredovali, zlasti pa predsedniku gospodarskega sveta v Novem mestu tov. Maksu Valcu. Vse kaže, da bodo Dramčani in drugi lahko kmalu spravili svoje čolne, ki jih imajo že od nekaj pripravljene za poplave, in da jim kruh v zemlji ne bo več gnal. — inč

KDAJ ZASTARAJO TERJATVE

30. septembra letos je stopil v veljavo nov zakon o terjatvah. Prav je, da se tudi naši bralci seznanijo z njim.

Ta zakon podrobno navaja kdaj nastopi čas zastaranja za posamezne terjatve in kdaj upnik po zakonu izgubi pravico terjatve. Terjatve praviloma zastarajo v desetih letih, v kolikor niso z zakonom določeni drugačni zastaralni rok. Terjatve gospodarskih organizacij, obrtnikov in imetničkov drugih poslovalnic, ki izvirajo iz blagovnih dobav in pogodb o delu in storitvah, zastarajo v treh letih. V istem času zastarajo terjatve za zakupnine in najemnine za ne premičnine in premičnine, naj se plačujejo enkratno ali občasno v enkratnem znesku. Oškodninske terjatve zastarajo v treh letih, odkar je oškodovanec zvedel za škodo in za tistega, ki je napravil škodo. Pravica do vzdrževanja, po zakonu, ne more zastarati.

V dveh letih zastarajo vse terjatve iz obrtnih in uslužbenstvenih storitev, terjatve gostinskih podjetij, advokatov za opravljene storitve, terjatve vzgojnih, oskrbovalnih in pa zdravstvenih zavodov, zdravnikov, zobarjev, babic in veterinarjev za napravljene storitve, dalje terjatve kmetov za dobavljeni kmetijske in gozdne proizvode za potrebe dolžnikovega gospodinjstva in druge terjatve. V enem letu zastarajo terjatve proti zasebnim gospodinjstvom za plačilo dobavljene električne sile, plina, vode, dimniške storiče, terjatve radijskih postaj, pošte, telegrafa in telefona, terjatve za naročnino publikacij, računajoč od taktat, ko je potekel čas, za katerega je bila publikacija naročena. Zakon tuđ točno določa kdaj zastaranja ne nastopi, kdaj se prekine in kdaj ga ni mogoče uveljaviti.

Uradnj list LRS z dne 29. oktobra štey. 37 pa prinosa odredbo o prometnem davku na glavne gozdne proizvode in odredbo o količini vina in žganja, ki ga smejo proizvajalci porabiti doma v eni proizvodni dobi brez plačila prometnega davka. Odredba o prometnem davku na glavne proizvode izkoriščanje gozdov določa enotno tarifo prometnega davka na te proizvode na območju Slovenije. Prometni davek za vse vrste hlođov za žaganje hrasta in vseh vrst iglavcev, drogov, pilotov, pragov, tramov, dog in škodlje znaša 700

dinarjev od kubika. Od jarnjave lesa iglavcev, hlođov za žaganje listavcev, razen bukovihih se plača 500 din od kubika. Od hlođov za žaganje bukovihih hlođov za furnir, luščenice in šibice se plača 300 din od kubika. Za trda drva A in B, lesa za volno, tehničnih cepanic za klanje se plača 200 din od kubika, od taninskega lesa pa 100 din od kubika. Ostali gozdni sortimenti so oproščeni plačila prometnega davka.

Cirilmetodovsko društvo katoliških duhovnikov na Dolenjskem

Po lepo uspelih proslavah Dneva republike, ki jih je pripravilo CMD po vsej Sloveniji, je bila 26. novembra seja GO CMD v Ljubljani, na kateri so pregledali dosežanje uspehe in sprejeli delovni program za leto 1954. Od tej prilike je poslalo društvo svoje poslanice vsem slovenskim katoliškim duhovnikom članom CMD in razložilo svoj dntalno svoje velike uspehe od zadnjega obnega zbora lansko leto, ki je tako stajajo potekel in razgibal vse duhove! Veliki uspehi, ki jih beleži naše društvo v letošnjem letu, so vzpodbuda k nadaljnemu delu. Glavni in izvršni odbor sta budno spremljala delovanje osnovnih društvenih edinic in skušala biti vse leto varen kaitop pri vseh vprašanjih, ki so se pojavila v dnevnem življenju. Novice o možnostih zblžanja med Cerkvijo in ljudsko oblasti v FLRJ so razgibale v začasnih mesecih letošnjega leta ne samo duhovnike, ampak tuđ preproste vernike po naši domovini.

V junlju je izšel Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v FLRJ, ki je precej uporševal naše predloge k Osnutku. Delovni program je bil povsod izpeljan, ponekod pa še dodana razna predavanja. V letošnjih oktobrskih dnevih so bile duhovniške vrste razgibane v enotnem gledanju in presojanju krivice, ki je bila nam in vsem našim narodom storjena od strani zapadnih zavezničkov glede Trsta in sloverskega ozemlja cone A. Tuđ duhovniki so obsodili pohlepi Italijanski imperializem ter prav tako v krepki resoluciji izražljanje vere in verskih čustev v politične namene. Tem našim protestom so se pridru-

žili tuđ mnogi duhovniki izven našega društva. Zabeležili smo velik uspeh v letošnjih ideoloških tečajih CMD v Ptujju, Vipavi in na Brezjah. Tuđ kolegi iz Hrvatske so se nam pridružili. Tečaj v Ptujju smo pridružili kulturni večer v ptujškem gledališču, kjer so med pevskim koncertom našega društva recitirali naš kitičevnik svojga dela. Nabito polna dvorana in navdušenje ljudstva sta dokazala, da smo svoje nalogo dobro opravili. Nadalje smo uredili socialno zavarovanje duhovnikov in pokojnino celo zvišali na 8000 din, kar so člani pri referendumu sami želeli. Ljudska oblast nam je šla pri tem kar najbolj na roko. Vsa zahvala ji naj valja tuđ na tem mestu, kar smo se oficilno zahvalili predsedniku Izvršnega sveta dne 26. novembra, ko je bila 13-člarska delegacija pri njem sprejeta v avdientco.

Naše društvo se je po svojih delegatih udeležilo raznih kongresov stanovskih društev duhovnikov Srbije v Beogradu, Makedonije v Skoplju, Crne gore v Titogradu, Hrvatske v Zagrebu itd., ter tako manifestiralo bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov. Dolenjski duhovniki pa smo imeli svojo sejo PO Dolerjske 11. decembra v Novem mestu, kjer smo potrtili enoglasno delo GO in njegove vodstva in si obenem dodelali delovni program za bodoče delo. Sejo je vodil predsednik posejnjskega odbora CMD za Dolenjsko enomaljski župnik tovariš Lojze Zabkar, ki je s kolegi - odborniki ugotovili med drugim, da je dolenjska duhovščina ponekod premajno zaupnistrana na društvenem življenju. Treba bo v novem poslov-

nem letu krepko delati, da bodo še tisti duhovniki, ki sedaj stojijo izven naših društvenih vrst, prišli med patriotične duhovniške in delali za blagino našega naroda.

Da se bo društvo lepše razvijalo, je nujno potreben lasten lokal v centru Dolenjske. Predsednik je predlagal, da bi se na OLO Novo mesto vložila prošnja, v kateri bi zaprosili mero-dajne za dodelitev primernega prostora - kjuške sode, kjer bi imeli redne mesečne sestanke, seje, proslave in podobno. Tam bi namestili tuđ razne krige in revije in bi se tako potasi formiral študijski krožek, v katerem bi študirali duhovniki današnje družbeno problematiko. Zlasti bo to važno sedaj, ko so vsi člani CMD obvezani, da sestavijo do marca 1954 referat: »Pet let obstoja CMD — kako gledam jaz na društvo«.

Na koncu seje je bila sprovedena misel, da naj bi predsednik obiskal vse kolege duhovnike na Dolenjskem in tako v osebnem stiku z njimi razpravljaj o vseh važnih društvenih in izven društvenih problemih današnje jugoslovanske stvarnosti.

Čas je že, da se dolenjska duhovščina otrese razne reakcionarne in belogardistične navlake, da začne trezno gledati na vse današnje pojave v naši socialistični domovini in da že enkrat pokaže, da ji vendar ni vseeno, kako se vrñi kolo zgodovine.

Mirna

Splošna kmetijska zadruga je letos znatno podprla elektrifikacijo okoliških vasi in v ta namen dala 700.000 din. S to pomočjo in pomočjo ljudske oblasti ter prizadevanjem vaščanov samih je uspel, da je več vasi dobilo električno luč. Prebivalci teh vasi so hvalečni vsem, ki so jim pripomogli do te pridobitve. Elektrifikacijski odbor vasi Trbine, Sevnica in Sela-Cirnik, so poslali upravnemu odboru KZ na Mirni pismeno zahtvalo za pomoč in podporo pri elektrifikaciji vasi. V zahvali trdijo, da se je s tem izpolnila dolgoletna želja teh vasi. Hkrati želijo, da bi bile te ugodnosti odnose napredka delneže še vse ostale vasi in domačije, ki še danes nimajo električnega toka. Zagotavljajo, da bodo še naprej delovali v tem oziru pod parolo: »V vsako hišo elektriko«.

ZE VESTE

da smo naročnino za »DOLENJSKI LIST« za leto 1954 pocenili od 500 na 480 dinarjev! — Posamezna številka bo v prodaji po 10 din. doslej je bila 12 din. Vsak naš naročnik, ki ima v redu plačano naročnino, je zavarovan za primer smrti (kot posledice nesreče) za 10.000 din. za primer trajne invalidnosti (posledico nezgode) pa za 20.000 din!

KRATKE VESTI

Tovarna olja v Vrbsu bo drugo leto proizvajala dvakrat več olja kot letos. Proizvodnja to varze bo znašala 10.000 ton jedilnega olja in 120.000 ton tehničnih masoč.

V Ljudski republikl Srbiji je prišlo po zakonu o zemljiškem maksimu v zemljiški sklad že dosedaj 201.317 hektarjev zemlje. Za to zemljo bodo dosedanj lastniki dobili v kratkem izplačano nad 11,5 milijard dinarjev.

IZ NAŠIH KRAJEV

Novo mesto

Neke vrste makrtizem ali nekaj podobnega bi lahko imenovali veliko radosnost posameznih meščanov v zadnjem času. Nikakor jim namreč ne gre v glavo, da ima lahko tudi partizanski bореc in invalid svoj skromen dom in morda še kaj drugega, kar je za človeka, ki je med vojno tiščal doma ali kje drugje, čisto razumljivo. V mestu je bilo zadnja leta precej kupčij s stanovanjskimi hišami, ki so jih kupili posamezniki različnih poklicev in za različne vase, vendar se zaradi tega ni nihče vznemirjal, saj to je normalen pojav. Kot smo že pisali v našem listu, so se pri gradnjah stanovanjskih hiš okostili iz prispevkov države tudi ljudje, ki niso imeli zato nobenih zaslug, pa tudi zadnja tega se ni nihče preveč razburjal. Nasprotno pa na primer posamezniki z velikim zanimanjem sprašujejo, kako je prišel do svoje hiše vojni invalid Jože Kolenc. Celu na sestanku ZJK je bilo postavljeno to vprašanje in to od ljudi, ki bi morali za sklenjeno pogodbo med mestno občino in Kolencem najbolje vedeti. Z odobritvijo Predsedstva VLS je Kolenc leta 1947 sklenil s MLO kupno, oziroma zamenjalno pogodbo, po kateri je on prepustil svoje parcele v občini Mirna MLO v zameno za stanovanjsko hišo na Zagrebški cesti, razliko v ceni pa doplačal v gotovini. Vrednost hiše je bila strokovno ocenjena po takrat veljavnih predpisih ter opravljen zemljiškopravni prenos.

All ne bi bilo boljše, da bi se vsak, ki ga zanima kaka stvar in ki se tiče ljudskega pravnice, obrnil neposredno na ljudski odbor mestne občine, kjer bi lahko dobil vse potrebne podatke, kot pa da tajinstveno prispečuje in izprašuje, kar mu ni jasno?

Obe stavbi na Glavnem trgu (stavba Narodne banke in Državnega zavarovalnega zavoda), ki ju gradi mestno podjetje GOP, sta že pod streho. Mladostno gradbeno in obnovitveno podjetje je pri tej gradnji pokazalo svojo sposobnost, saj je dela na stavbi dokončalo pred postavljenim rokom. Obe stavbi, ki bosta dograjeni prihodnje leto, bosta izpopolnili stavbeno vrzel Glavnega trga.

Suha krajina

Gradbeno podjetje »Krk« iz Novega mesta gradi v vasi Prevole moderno šolsko poslopje, v katerem bodo imeli dovolj prostora učenci osnovne šole in dijaki nižje gimnazije suhokrajinskih vasi. Z delom bodo nadaljevali, dokler jim bo pustilo vreme. Potreba

Pismo iz Amerike

Naročnik iz Amerike g. John Lokar st., znan aktivni član naprednih organizacij v Ameriki nam je poslal tole pismo:

Čenjeno uredništvo!

Sporočam vam, da redno prejemam vaš list, ki mi zelo ugaja. Rad berem novice iz moje drage Dolenjske in se pri tem spominjam svoje mladosti, ki sem jo preživel v Sentvidski fari pri Stični. Rad se spominjam tistih dragih domačih krajev, a spominjam se tudi drugih krajev ranke Avstrije, koder sem vpravil z več drugimi sebi enakimi s trehobom za kruhom. Pri marsikateri hiši takrat ni bilo kruha za vse in smo nenetokrat stradali. Pri nas doma je naša ljuba mama dostikrat prinesla na mizo nezabeljen močnik, kadar smo pa otroci dobili kosček trdega črnega kruha, je bil to za nas velik praznik. Ve-

77-letni Johan Lokar, st.

Hko nas je bilo takrat takšnih revežev pod cesarstvom Franca Jožefa, zato smo bili prisiljeni iti po svetu, da smo zaslužili kruha sebi in svoji družini.

Veliko nas je odšlo v našo sedanjo novo domovino, pa tudi tukaj smo morali trdo delati pod kapitalističnim režimom. Dostikrat ni bilo dela in smo delavci trpeli pomanjkanje, čeprav se to za najbolj

po takem šolskem poslopu je tu pri nas res velika, saj se vsa leta po vojni številni šolarji stiskajo v dve učilnici, ki bi jih mirne duše lahko imenovali mučilnice, pa še so druge od druge oddaljene eno uro. (Ena v Ratju, ena v Zvirtah). Z dograditvijo šolskega poslopja bodo dobili suhokrajanci tudi dvorano za kulturne prireditve.

Preteklo nedeljo je bil v šoli Ratje roditeljski sestanek. Na njem so se med drugim starši seznanili tudi z zakonom o osemetnem obveznem šolanju. Upamo, da bodo poslej bolj redno pošiljali otroke v šolo, če ne zaradi drugega, pa vsaj zaradi predvidene kazni, ki jo zakon predpisuje.

V bližini Ratja so odkrili ležišče kaolina. Strokovnjaki so mnenja, da se bo v nadaljnjih raziskovanjem verjetno našlo dovolj dobrega kaolina, in da bo v kratkem odprt rudnik za izkoriščanje te sirovine za izdelavo porcelana.

Sedaj, ko je časa več kot dovolj, ljudje veliko razpravljajo o elektriki, o gradnji vodovoda in celo o gradnji železnice. To je vsekakor prav, da se ljudje zanimajo in želijo imeti take stvari, toda ko človek hodi med raztresenimi vasicami, bi svetloval, naj bi si za prvo silo vsaj popravili vaška pota, ki so vse prej kot v ponos vaščanom.

Tole pa v vednost vsem suhokrajčanom: koncem novembra so se začela na šoli v Ratju redna predavanja o kmetijstvu. Predavanja so vsak četrtek, predavajo kmetijski strokovnjaki iz Novega mesta, namenjena pa so vsem kmetovalcem Suhe krajine. Dosedaj so prihajali na predavanja največ samo Ratjani. Da ne bi kdo morda mislil, da prebivalcem ostalih vasi taka predavanja ne bi koristila? Kar pridi, ne bo vam žal. Tudi izprehodi v zimskem času so iz zdravstvenih razlogov zelo potrebni. Tako boste imeli dvojni koristi. Potem bo tudi sede na topli peči prijetnejše, pa razgovori o večernih vasovalcev« se bodo v marsičem spremenili. G. G.

Sela - Ninje

Mladinski aktiv Sela-Vrh je imel 12. decembra sestanek, na katerem so si izvolili novo vodstvo organizacije. Sklenili so tudi, da bodo naštvudili igro »Raztrganci«. Z vjajmi so takoj pričeli. Na tem sestanku so na novo sprejeli v organizacijo 6 članov. Mladina se zelo zanima za izobraževalno delo in bo zimo

ski čas izkoristila zato, da se kaj nauči, obenem pa bo nudila prebivalstvu kulturno razvedrilo. Navdušeno je tudi sprejela vabilo, naj pomaga pri pripravi za Novoletno jelko, tako, da bodo naši najmlajši čim lepše preživel ta dan.

6. decembra je upraviteljstvo šole Sela-Hinje sklicalo roditeljski sestanek. Zal je bila udeležba zelo slaba, kar nikakor ni v pohvalo našim staršem. Starši so vendar dolžni, da se zanimajo za vzgojo in delo svojih otrok, kajti le takrat bo vzgojno delo v šoli in doma doseglo svoj cilj.

MIADINKA.

ZAGRADEC

Kakšno zavest imajo še posamezni ljudje, ki so celo člani

Zakaj imajo trgovine na Kočevskem premalo koruze naprodaj

Marsikod na Kočevskem porabijo ljudje precej koruzne moke. Tudi gozdnim delavcem pomeni koruzna moka važen del prehrane, saj so koruzni žganci (seveda dobro zabeljeni) močno hranilni in pa lahko jih je hitro pripraviti. Toda gozdní delavci kakor ljudje iz psovinskih krajev se zadnje čase zelo pritožujejo, zakaj ni v trgovinah in zadržah na prodaj koruze. Ponekod jo sicer prodajajo v manjših količinah (lansko), je pa kar 54 dinarjev kilogram.

Mislimo, da bi morala trgovska mreža poskrbeti malo bolj tudi za te potrebnosti in si priiskrbiti koruze, seveda po zmernej ceni. Ljudje se razburjajo ko slišijo, da je v sosednem novomeškem okraju v trgovinah dovolj koruze — po 20 dinarjev kg. Naj bo tudi naša trgovska mreža elastična in naj prisluhne želji otroškinov.

Gasilsko društvo v Črnomlju je dobilo novo avto

Trinajstega decembra je gasilsko društvo v Črnomlju slavilo pomemben dogodek: dobilo je nov, z vsemi potrebnimi napravami opremljen gasilski avto. Na trgu so gasilci v uniformah in z gdbo pričakali svoj tako zaželjeni avto. Gasilce in zbrano množico je nagovoril poveljnik gasilske brigade Malešič Julij iz Gradca. Zahvalil se je ljudski oblasti za veliko skrb in podporo gasilskim društvom; z novim avtom so gasilci Bele krajine veliko

MALI OGLASI

10. decembra 1953 je neznan možič odnesel s šolske omare v Drči tehnicno, last šole, v vrednosti 6.000 din. Organi LM iz Sentjerneje so že naslednji dan izsledili storilca z ukradenega tehnicno.

Upraviteljstvo šole se najlepše zahvaljuje postaji LM Sentjerneje, posebno še miličniku tov. Movern Antonu za njegovo požrtvovalnost in trud.

Opremljeno ali neopremljeno sobo iščem v Novem mestu ali Bršljinu. Ponudbe na upravo lista.

Vzajem v dobro oskrbo otroka, starega od 8 mesecev naprej, (najraje deklco). Plačča po dogovoru. Naslov na upravo lista.

OBVESTILO

Trgovinska zbornica Novo mesto obvešča vsa trgovska podjetja in potrošnike, da je v sporazumu z Gospodarskim svetom OLO in LO MO došlo, da se prične letna inventura 3. januarja 1954.

Tista trgovska podjetja, ki ne bodo končala inventure 3. januarja 1954, si naj preiskrbe dovoljenje za podaljšanje od pristojnih organov.

Vse trgovine s prehrabeniimi predmeti naj pospešijo inventurni popis in morajo na dan 4. januarja 1954 redno poslovnati.

Vsa trgovska podjetja opozarjamo na važne spremembe glede letošnje inventure, objavljene v Uradnem listu FLR št. 49/53 in pojasnilo v Gospodarskem vestniku št. 100/53.

CENJENIM POTNIKOM, KI POTUJEJO Z
VLAKI S KOZJO CELJE
se priporoča
**KOLODORSKA RESTAVRACIJA
CELJE**
KI IMA VEDNO NA RAZPOLAGO MRZLA IN
TOPLA JEDILA TER PRISTNA STAJERSKA VINA!

slošne kmetijske zadruge kaže naslednji primer:

Pred kratkim je kuharica v menzi zapirala vrata v gostilni kmetijske zadruge v Zagradcu. V bližini nje je stal Jože Erjavč iz Kitnega vrha. Ker ji je ključ padel na tla in ga ni mogla najti, se je obrnila na Erjavca, če ga je on morda videl ali pobral. Ta je na vse načine zatrljal, da ključa ni videl niti pobral, ko pa se je kuharica odstranila, je odšel v stranišče in vrnil ključ v greznicu, na mesto, da bi ga njej vrnil. Nerazumljivo je, zakaj je raje vrnil ključ v stranišče, kot da bi ga vrnil kuharici, saj je s tem škodovana predvsem zadruha, ki bo morala kupiti drugega, on pa je celo član zadruge. Mislimo, da ta primer zasluži vso grajo.

KZ Zagradec.

priдобил in bodo poslej še z večjo vneto preprečevali in zatirali požare. Avto je izročil društvu sekretar OK ZKS Martin Zugelj. Poudaril je, da si ljudska oblast prizadeva čim bolj pomagati gasilskim društvom, da bodo lahko res uspešno opravljala svoje plemenito nalogo za čuvanje in reševanje ljudskega premoženja, vrhu tega pa so gasilci tudi pomemben činilnik v našem družbenem življenju.

Novi avto, ki predstavlja štirimilijonsko vrednost, je prejel predsednik društva Franc Malešič. Pozval je gasilce k še večji disciplini, da bo njihovo delo čim bolj koristno ljudstvu.

Suhor pri Metliki

Dolenjski listu sem bral med drugim tudi o pomankljivosti uredbe glede sežnje zrelih in starih dreves. K temu se pripominjam, da če se les ne poseka kadar je zrel, se dela s tem velika škoda. Sam imam namreč parcelo starih kostanjev, ki so bili pred 45 leti prav taki, kot so zdaj. Takrat sem enega posekal, ker mi je delal eno na njeni in na istem štoru sem pozneje sekal še dvakrat. Če to preučavamo, vidim, da sem s tem, ker nisem posekal še ostalih kostanjev na škodi lesa. Ceval sem jih pač za večjo stisko in letos, ko bi nujno rabil denar, ker je bolezen v hiši in tudi za druge stvari je treba denarje. Ko je vinograd popolnoma odpovedal, sem vložil prošnjo za sečno dovoljenje, pa ne dobi odgovora. Ne vem, kaj je temu vzrok. Kdor ne verjame, da imam take kostanje in da potrebujem denar, mu lahko dokazem.

Franc Košir

V Ribnici pripravljajo noveletno jelko

V Ribniški dolini se z vso vneto pripravljajo na veliki praznik najmlajših — na Novoletno jelko. Dedeč Mrzab ob obdarovanju otroke posamezno, če več bo pa kolektivnih daril. V Ribnici bodo prispevala za obdaritev podjetja in občinski ljudski odbor. Na Jurjevici in v Sušju bodo dale za obdaritev Kmetijske zadruge. Povsod bodo ob času Novoletne jelke tudi kulturne prireditve za otroke. Na Jurjevici bodo igrali igrice »Tinek in Tonka«.

Kronika nesreč

CURILE PRI METLIKI. Elekromonter Pavel Stare si je pri delu v službi zlomil levo roko. **BRŠLJIN.** S koleca je padel in se pobli na glavi uslužbenec podjetja »Trubeniček, Luka Jožič.

GORNJE SUŠICE. Pri padcu s konja si je zlomil levo nogo posestnik Viktor Fabjan. **BOLDRAJ PRI METLIKI.** Pri razstreljevanju skal je prišel kamen v koleno desne noge posestnikovega sinu Ivanu Držaju.

DOLNI VRH PRI VEL. LOKI. Pri padcu doma ob vodnjaku si je zlomila levo nogo posestnikova žena Antonija Pančar.

POTOKI PRI ROZNEM DOLU. Hude posledbe po obrazu je dobil posestnik Franc Rauh. V gozdu je podrtal drevje in ga je oplazila bukev.

IZPRED SODIŠČA

OBDOJE JE BIVŠI PODPREDESEDNIK OKRAJA KRŠKO

Več kot tri dni je trajala razprava pred senatom okrožnega sodišča v Novem mestu proti bivšemu podpredsedniku in predsedniku gospodarskega sveta okrajnega ljudskega odbora Krško Jožetu Papežu in dvema soobtožencema.

Jožetu Papežu je obtožnica javnega tožilstva očitala, da je grobo izrabljal svoj službeni položaj za osebno okoriščenje; v celoti je imel na vesti več kot deset kaznivih dejanj. Kot poverjenik za lokalno gospodarstvo je Papež pred odpravo nižjih enotnih cen za gradbeni material kupil takega materiala za več kot sto tisoč din, ga vskladiščil v Sevnici; za ta material je vedel samo on, osebno je izdajal nakazila zanj in sam tudi prejel plačilo za izdano blago iz tega fonda, s prejetim denarjem pa seveda tudi sam razpolagal. S tem materialom se je pridno okorščal tudi pri gradnji svoje hiše. Vse kaže, da je hotel prav z gradnjo hiše čim ceneje priti do sredstev. Ni mu bilo dovolj, da je dobil brezplačno zemljišče, da je je dobil kot bivši direktor Jugotamnia v Sevnici

zastoj precej gradiva, da je dobil od države ugodno posojilo in še 80% popust na gradbeni material. Če bi mu uspelo vse mahinacije bi si pravi pravi zastoj postavil hišo in morda bi mu še kaj denarja ostalo. V ta namen se je posluževal vrste pretkanih goljufij in trikov ter tudi izrabljal svoj službeni položaj.

Poleg tega, da se je na različne načine okoriščal z materijalom iz črnega fonda in z izkupički za ta material, je počenjal tudi druge nezakonite stvari. Tako je na primer v Kopru kupil osebni avto za O.L.O. ker pa ga ta ni hotel sprejeti, je avto nato prodal O.L.O. Dolnja Stublica na Hrvaškem in pri tej kupčiji zaslužil 800.000 din. Od teh je dal 200.000 din posredovalcem, 600.000 din pa spravil v žep. Na sodišču je sicer zatrljal, da mu je bil ta denar ukraden na vlaku, vendar mu tega nihče ni vrnil. Na kako prebrisan način je hotel izkoristiti državo, kaže njegovi triki pri nakupu gradiva za hišo. Od sorodniškega je dobil zastoj 9 m² lesa za osterše. Ta les je prodal okrajnemu gradbenemu podjetju Krško za 61.000 din. Ta-

koj nato pa je isti les kupil nazaj za isto vsoto. Ko je les prodal, je denar spravil v žep, kupljen les pa je predložil v plačilo Narodni banki, ker je pri tem dobil popust na ceno 80%. Iz istega razloga so mu v gradbenem podjetju izstavili račun za namišljeno dobavo materiala za hišo v skupnem znesku 275.000 din, po katerem je dobil z 80% popustom 220.000 din. Ta denar je pravzaprav dobilo gradbeno podjetje, da je potem z njim obračunalo druga dela na njegovi stavbi. S tovarno pohišstva v Brežicah je napravil kupčijo tako, da je dal tovarni opeko iz fonda za obnovo ali za komunalne gradnje, tovarna pa je njemu dala salomatne plošče za hišo.

Poleg Papeža sta se zagovarjala še Stanko OGRADA, gradbeni tehnik OGRADA v Krškem, in bivši upravnik tega podjetja Albin VEDIK. Zigonta je bil tisti, ki je Papežu izstavljal lastne račune, sicer na njegovo zahtevo. Zigonta je na sodišču odkrito priznal, da se Papežu kot neposredno nadrejenemu funkcionarju in podpredsedniku okrajja ni upal ugovarjati. Zigonta in Vedenik sta s Papežem tudi sklenila pogodbo, po kateri je bilo podjetje dolžno Papežu graditi hišo po predloženem predračunu za ceno 150.000 din, delo pa je stalo seveda veliko več. Zanimivo je, da so se dogovorili, da bodo dali za delo na Papeževi hiši samo samske delavce, ki nimajo družin, in da bodo te delavce pravzaprav Papežu samo posodili. On bi jih moral plačati, prav tako tudi socialno zavarovanje, vendar tega zavarovanja ni nihče plačal. Papež se je na koncu izkazal velikodušnega do svoja domače občine Sevnica: nji je poklonil 110.000 din, ki jih je dobil kot izkupiček za prodani ostanek materiala iz črnega fonda po višjih tržnih cenah. Na sodišču je Papež naredil vtiš obstajne in hudega diktatorja; vedel je, da je, kot da je še vedno oblastveni funkcionar. Toda vse to mu ni pomagalo.

Pretepanje stare ženice je nečloveško in kaznivo

»Meni so večkrat zmanjkale rabe drobne stvari pri poselstvu, ki sem ga oskrboval. To so bili razni kosi lesa, kohl iz vinograde, kokošja jajca iz gnezda in drugo. Večino tega sem spet dobil nazaj, razen jajc. Vem, da je to odnalsala 69-letna Marija Antončič, za njem je dobila kot bivši direktor Jugotamnia v Sevnici to ugotovil uradni zdravnik dr. Saje v Sentjerneju.

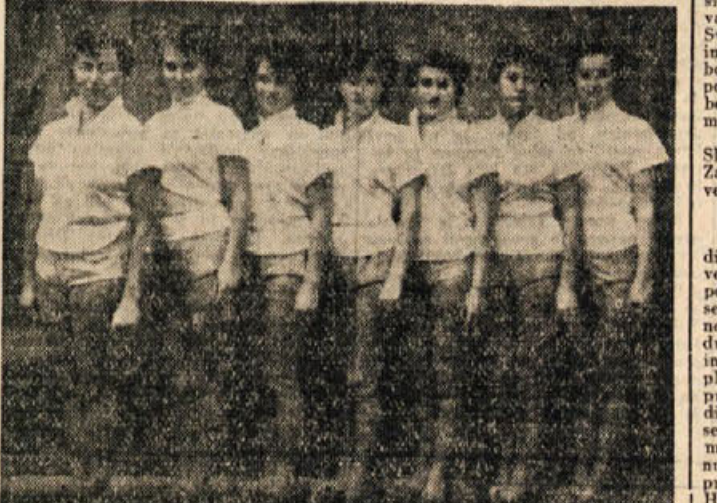
Senat okrožnega sodišča je prisodil Butari za nečloveško pretepanje onemolge stärke 6 mesecev zapora. Plačati mora tudi stroške sodnega postopka in 200 din povračilne. Za skoraj enako kaznivo dejanje je tožil 78-letni posestnik Gorše iz Krke pri Novem mestu svojega sina Antona, češ da ga je sin ob neki priliki, ko sta se sprla, prijel za roke in mu jih zvil nazaj na hrbet, pri čemer mu je poškodoval sklep desne rame in sklepno mrežo. To poškodbo je ugotovil zdravnik-izvedenec. Očitno je, da med očetom in sinom ni takih odnosov, kot bi morali biti, vendar je značilno, da je šel stari Gorše k zdravniku šele dobrih pet tednov po dogodku. Priče so povedale, da je hotel med prepričanje oče udariti sina s krivcem, toda sin mu ga je vzel iz rok in vrgel v stran. Značilno je bilo tudi, da je stari Gorše nagovarjal neko pričo, naj bi pričala ugodno zanj. Čeprav ni bila zraven, zaradi pomanjkanja dokazov je bil pomanjkanja oprščen.

Senat okrožnega sodišča v Novem mestu je prisodil Papežu tri leta strogoga zapora, Stanku Zigonta pa pet in pol meseca zapora, pogojno za dobro dveh let. Vedenik je bil oproščen, ker je javni tožilec ta del obtožbe umaknil.

Novomeški Partizan ima odlične orodjaše

Za uspehe v orodni telovadbi je potrebna večletna, vztrajna, redna in nazerna vaja. Redki so, ki te uspehe zdriže, ali ko premagajo najhujše, ko se jim, kakor pravimo, odpre, potem jim postane orodna telovadba vsakdanja potreba in najprijetnejše razvedrilo. Istčasno se telo krepi, postava postaja skladnejša in lepša, mišice in telovadčevla volja jokena, prid seboj imamo človeka, ki je sposoben prenašati vse usapore, bodisi pri telovadnjah, bodisi na delovnih mestih. Tudi tekmovalni uspehi so izostajali.

Novomeške telovadne vrste so se že nekekrat izkazale, zlasti mladinske. Številne diplome in priznanja v društveni pisarni pričajo o teh uspehih. Pred kratkim pa nas je zopet presenečila mladinka Svetličičeva, ki je pri izbirnih tekmah za sestavo mladinske vrste za telovadni dvojni Slavonija: Hrvatska izmed 17 nastopajočih tekmovalk zavela nadvse častno mesto in pustila za seboj zmagalce.

Mladinke Partizana iz Novega mesta — državne prvakinja v odbojki za leto 1953. — Od leve proti desni: Fink Erna, Fink Vera, Keglevič Stanka, Penca Cvetka, Robar Erna, Uršič Sonja in Prijatelj Nuša

stopnice iz krajev, ki so doslej dali največ vrhunskih tekmovalcev, tekmovalci ter imajo v orodni telovadbi lepo tradicijo. Uspeh skupine Svetličičeve je nam vedno, če pomislimo, da se je na to tekmovalje pripravila pravzaprav sama, brez kulture enakovrednih telovadk. Tekmovalje je obsegalo obvezne sestave na krogih v nogu in preskoku čez konja ter poljubno sestavo na dvojniškimi bradlji, visoki gredi, prosti vaji in preskoku čez konja. Ker je Svetličičeva Milena še zelo mlada, ima pred seboj še veliko tekmovalno bodočnost, pa tudi uspehi ji je popolnoma zaslužen, posebno še, ko bo pridobila na telesni moči in tekmovalni rutini.

Ob prvem nastopu v reprezentanci Slovenije dne 27. decembra letos v Zagorju želimo naši Mileni kar največ uspehov.

ZA USPEHE — PRIZNANJE!
Odbojkarica vrsta novomeških mladink, ki si je priborila državno prvenstvo za leto 1953, uživa splošno pozornost. Te dni jo je sprejel predsednik LOMO Novo mesto tov. Ivančič Alojzij. Za dosežene uspehe je državnim prvakinjam iskreno čestitkal konja ter njihovim podaril kompletno tekmovalne drese. Društveni predsednik tov. Colarič Franc je mladinke pozival, naj ne zaspijo na doseženih lovorikah, temveč naj strežejo k nadaljnjim uspehom. V imenu Okrožnega odbora Partizan je prvakinjam čestital predsednik dr. Hočvar Tone. Za izkazano pozornost se je v imenu tekmovalne vrste zahvalila tov. Fink Erna in objubilila, da ta vrsta ni bil poslednji, ker so vse tekmovalke vrste odločene vztrajno trenirati in tekmovali ter naslov državnega prvaka braniti in ohraniti Novemu mestu. J. K.

Zastoj lahko dobite žensko kolo

Kje?

TO BO PRVI DOBITEK VELIKEGA NOVOLETNEGA NAGRADNEGA ZREBANJA

DOLENJSKEGA LISTA

Razen koleca bo še polno drugih lepih dobikov v skupni vrednosti nad 150 tisoč dinarjev, na primer:

- kamgan za možko obleko ali kostim, volneno blago za možko obleko-plašč, jedilni pribor za 6 oseb (alpak), kavni servis (porcelan), ročni vozček z dvema kolesi, pletena ženska jopica, trije vozčki s štiriimi kolesi, ženski čevlji, 50 kg najbolje bele moke, električni kuhar, dve električni pečici, pet drobik za orehe, 4 porcelanaste skledle, 12 porcelanastih krožnikov, 3 emaljirane kozice po 8 litrov, servis za sadje in opore za knjige (keramika), garnitura ženskega perila, servis za liker, dve trajni ondulaciji, več lepih knjig itd.

V Zrebanju bodo sodelovali vsi naši stari in novi naročniki, ki imajo poravnano vso letošnjo naročnino in ki bodo do 31. januarja 1954 poravnali celetoletno naročnino za 1954 (480 din) ali vsaj polletno (240 din).

POHITITE Z VPLAČILI! ZREBANJE BO FEBRUARJA!

Vrag in siromak

(Ljudska pripovedka iz Hrvatske Zagorja)
Zivel je neko siromak; imel je zadnja otok, jesti je prej nic, na zadnje pa...
Zivel je neko siromak; imel je zadnja otok, jesti je prej nic, na zadnje pa...

Na vrhu nagradna križanka
»Medvedek« je med pionirji »vzgalas«, kot se pravi. Dobili smo čez 300 pravih rešitev, pa tudi nepravilnih je bilo precej.

Reševalcem
Na vrhu nagradna križanka
»Medvedek« je med pionirji »vzgalas«, kot se pravi. Dobili smo čez 300 pravih rešitev, pa tudi nepravilnih je bilo precej.

Tri predstave na novomeškem odru
»Okence«, »Pri Hrstovih« in »Film našega stitljenja« so tri stvari, ki so jih Novomeščani zadnji čas videli na odru v Domu ljudske prosvete.

NOVICE Z NOVOMEŠKEGA UČITELJSKA
ORGANIZACIJA LM BO OSTALA NA SOLI
V začetku letošnjega šolskega leta so se delo mladinske organizacije preneslo z učiteljska na teren, kjer mladinci žive. Tako so se nekateri mladinci seveda lahko izgnali delu, ker so v svojem okolju niso vključili v organizacijo.

LOJZE ZUPANEC: 20 VELIKI DNEVI Povest

»Kotaj se dotaknete jedi. Vaš Vlado je šolarje organiziral, da so vsi enih misli in dejanj. Ko se meastro Bastiani umakne v posebno sobo k obedu, otroci vsi hkrati vstanejo in kakor na povelje stresejo tisto jed iz fašističnega kotla v čeber za pomije...»

VSEM, KI IMAJO SVOJCE V INOZEMSTVIU!

Poleg Dolenskega lista, ki prinaša rojakom v zamejstvu obilo novic iz stare domovine, je zelo praktično in primerno darilo za vsakogar zelo dobro opremljen in z nadvse zanimivo vsebino IZSELSKI KOLE-DAR za leto 1954, ki ga je izdala Slovenska izseljska matrica. Doblite ga lahko tudi v upravi Dolenskega lista v Novem mestu. Kole-dar pa tudi ne bi smel manjkati v nobeni javni ali zasebni knjižnici.

Medvedja statistika

Rjavi medved je v Evropi skoraj izumrl in je na splošno že prava redkost. Naša država je edina v Evropi, kjer so se še ohranili rjavi brundci. Ker so pri nas tudi zaščiteni, so se po vsoj nekoliko pomnožili. Neko poročilo trdi, da jih je v naši državi okrog 660. Največ jih je v gorskih predelih Bosne in Hercegovine, kjer jih je okoli 190. V Crni gori in na Hrvaškem računajo, da jih je okoli 300, 30 jih je v Sloveniji komaj kakih 30.

42 milijard dolarjev za obrambo

Ameriški obrambni tajnik Wil-son je sporočil, da bodo letos Združene države Amerike porabile za narodno obrambo najmanj 42 milijard dolarjev (12.600 milijard dinarjev). Ogrmne izdatke za obrambo dajejo tudi druge vesle. Toda proti komu se bo treba braniti, če vsi dajejo tako velike izdatke samo za obrambo? Svet narobe bi lahko rekli tej tekmi v trošenju denarja za oborožitev. Svet bo srečen, če se bo to vse končalo res samo pri obrambi na lastnih tleh.

Upajo, da bodo kmalu iznašli zdravilo proti raku

V New Yorku je zdravnik dr. Mihail Šihlin rekkel, da bodo zdravniški strokovnjaki kmalu uspeli z izdelavo uspešnega zdravila proti raku. Poizkusi z vzbujanjem ravnih novih zdravil ljudem, ki bolujejo na raku, so pokazali lepe uspehe. Dr. Šihlin je načelnik v laboratoriju za raziskovanje vzrokov rakastih obolenj.

»Vrni se pred zoro, Gregor! Veliki lozi. Ne bom zašel, da bi ves dan taval, kakor je bilodil Tije, ki je iskal naše taborišče, haha! Nasvidenje, tovarišja!« Milena je še zaklicala za njim, naj naroči Riblčevim, da bodo zbrali moko za partizane.

Obišcite Dolenski muzej
Prazgodovinski oddelek
Fotografija muzejskega oddelka z predmeti.

Izprijenci in zločinci iz „uglednih“ družin

V Ameriki cenijo človeka po tem, koliko denarja ali premoženja ima. Več ima denarja, bolj je »ugleden« državjan. Če kak človek iz take »ugledne« družine zagreši kak zločin ali kakšen škandal, kot temu radi pravijo med visoko družino, to najraje zatuskajo ali na drug način tajno spravijo iz sveta. Vendar je v Ameriki tudi dovolj smelih ljudi in organizacij, ki take škanđale spravijo v javnost, dasiravno to ni brez nevarnosti. Posebno napredni delavski časopisi vse take pojave v najvišji družbi javno razkinkajo in obsodijo. Časopisi v zadnjem času objavljajo nekega Carla A. Halla, ki je organiziral ugrabitev devetletnega sina bogatega trgovca z avtomobili. Dasi je od očeta izabil 600.000 dolarjev odkupnine, je otroka s pomočjo svojih pajdašev vseno umoril. Hall tudi izhaja iz bogate družine. Podedoval je najmanj 200.000 dolarjev, kar pa je kmalu zapravil, sedaj pa postal zločinec najslabše vrste. Bogastva ga ni vzgajilo za koristnega člana človeške družbe, pač pa za razuzdanca in zločinca.

O delu ljudskih univerz v novomeškem okraju

Okrajni odbor ljudske prosvete v Novem mestu si je izvolil v pomoč petlanski odbor za ljudske univerze. V obdobju so zastopali kmetijske tehnike in predstavniki nekaterih organizacij, ki bodo poskrbeli za predavateljstvo in organizacijo predavanja na podeželju. V večjih krajih so postavljeni odbori ljudske univerze za svoje področje. Iz Ambrusa, Sentruperta, Stople, Mirne, Dol, Toplice, Dobrnica, Zagradca, Mokronoga in iz Brusnice so že poslali poročilo v delu teh odborov. Zanimiv načrt predavanja v zimski sezoni so pripravili v Dol. Toplicah. Predavanja so razdelili na več skupin: politično-družbeni problemi doma in v svetu, razvoj tehnike in kemije, umetnost, vzgoja in zdravstvo. Prvo predavanje je imel predsednik Okrajnega odbora ljudske univerze tov. Jože Zamljen. Zelo dobra udeležba.

Nasveti

Jačne lupine so dobro znano sredstvo za umivanje steklenic, prav tako so zdobljene in zmešane med pičo izvrstna hrana za kokoši. Manj znano je pa, da so jačne lupine odlično pralno sredstvo. Slehera gospodinja želi, da bi imela lepo belo perilo. Zato uporablja razna kemična sredstva, ki razila pogosto razjede. Koliko bolje je in ceneje uporabiti jačne lupine. Zdravimo jih, denemo v vrečico iz prozorne tkanine in vrzemo v kotel, da se kuhajo skupaj s perilom. Perilo se bo obelilo kot sneg in nobene škode od kake umetne snovi za beljenje ne bo utrpelo. Zlasti izvrstne so jačne lupine za pranje perila, ki je od dolgega ležanja orumenelo.

OSTER JEZIK

Minka in Pepe sta se v Ragovom logu vneto poljubovala. Domov grede pa sta se navliče brezmejnih ljubezni sprla in Pepe je hudo jezikal na svojo oboževancko. »Le kje si brusil jezik, da ti je tako oster!« ga je nahrullila Minka. Zdjaj se je Pepe malce namuznil pa dejal: »I kje, na tvojih zobeh! Kajpak sta se takoj pobotala.«

PRIVORSKI JAKO

Ona: »Ne verjamem, da je bil to prvi tvoj poljub! Ti si pokazal pri tem preveč prak-se!« On: »Odkod pa ti to veš?« Lovca Jaka se je v nedeljo dopoldne stršašsko potir vrata iz hote. Pa ga sreča Miha, takisto »izvrstni« lovec, in pobara: »I, Jaka, kaj si pa tako jesišate volje?« »Kaj bi ne bil! Zeni sem objubil zajca. Pri zajcih imam pa smolo, vsak mi uide, pa naj še tako dobro ciljaj. Zato sem zajca kar kupil, na skrivaj seveda. Da bi lahko mirne vrste rekkel, da sem ga sam ustrelil, sem privezal mrcino na vrvico k drevesu, pomiril in... Eh, saj veš, vrag ima povsod svoje parklje vmes! Zadel nisem zajca, ampak vrvice sem prestrelil in dolgočas, pa še plačani, jo je pobrisal v grmovje.«

Popravek

V 47. številki našega lista smo v članku »Belokranjski gozdovi potrebujejo negovalce«, ne pa uničevalce, med drugim navedli, da se je lesni manipulant KZ Predgrad dogovoril z neko posestnico iz Srednjih Radenc, da bo on sekal in njem gozdu in da je nato posekal brez dovoljenja 288 prm. drv. Kot nam poroča upravi odbor KZ Predgrad, ni te nezakonitosti zagrešil njihov manipulant, pač pa lesni manipulant KZ Stari trg ob Kolpi.

»Brez skrbi bodi zame, tovariš komandir. Vsa pota in vse steze, vsak kamen in drevo poznam v tiste makarone. Cim debelejši bodo Skamburjevi prasci, več bo lahko Zefa odrinila partizanom. Ampak vi se le smejte! Teča pa zares nisem vedel, da vam Zefa daje hrano in mast. V Gradacu pa ji — tako nam je nekoč pripovedovala naša Danica — nekateri zelo zamerijo, ker hodi v grad po pomije in ostanke iz fašistične kuhinje.« Tako jim je med šaljivim razgovorom in obujanjem spominov potelal dan početka in miru. Ko se je zmračilo, se je pričel kurir Gregor odpravljati v vas.

